

Бюджетне регулювання – метод державного економічного регулювання економіки, який передбачає оптимальне співвідношення між державними доходами (передусім податковими надходженнями) та державними витратами, а також перерозподіл коштів між різними бюджетами з метою впливу на циклічний розвиток економіки, на структурні зрушення в економіці, темпи науково-технічного прогресу, соціально-економічну політику держави, співвідношення сукупного попиту та пропозиції [3, с. 68].

Вітчизняний науковець І. Чугунов зауважує, що змістом бюджетного регулювання є розроблення основних напрямів формування та використання бюджетних коштів, виходячи із необхідності завдань, які стоять перед суспільством на певному етапі його розвитку [5].

Виходячи із вищенаведеного, можна дійти висновку, що сутність бюджетного регулювання найбільш повно розкривається як метод державного фінансово-економічного регулювання з метою впливу на циклічний розвиток економіки задля стимулювання економічного зростання та забезпечення відповідного розширеного розвитку суспільства.

Список використаних джерел:

1. Буряченко А. Є. *Короткострокові позички як ін-струмент оперативного бюджетного регулювання* / А. Є. Буряченко // *Фінанси України*. – 2010. – № 3. – С. 22 – 29.

2. Грицюк Т. В. *Бюджетное регулирование, макроэкономическая стабильность и экономический рост* / Т. В. Грицюк // *Финансы и кредит*. – 2003. – № 13 (127). – С. 14 – 26. 4.

3. *Економічний енциклопедичний словник: У 2 т. Т. 1 / За ред. С. В. Мочерного* : [С. В. Мочерний, Я. С. Ларіна, О. А. Устенко, С. І. Юрій]. – Львів : Світ, 2005. – 616 с.

4. Павлюк К. В. *Бюджет і бюджетний процес в умовах транзитивної економіки: монографія* / К. В. Павлюк. – К. : НДФІ, 2006. – 584 с

5. Чугунов І. Я. *Теоретичні основи системи бюджетного регулювання* / І. Я. Чугунов. – К. : НДФІ, 2005. – 259 с.

Ольга ШЕВЧУК
науковий керівник
к.е.н., доц. Данилишин В.І.
ІФНІМ ТНЕУ

АЛЬТЕРНАТИВНІ ШЛЯХИ НАПОВНЕННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Україна вступає до етапу свого розвитку, який потребуватиме відчутного збільшення абсолютного обсягу бюджетних витратків з метою фінансування цілей реалізації соціальних програм, державного будівництва та соціально-економічного розвитку. Між тим, ця потреба не повинна ототожнюватися з

можливістю значного збільшення позичкового фінансування бюджету, особливо – із зовнішніх джерел.

Безпосереднє наповнення бюджету держави завдяки послідовній політиці оптимізації податкового навантаження та детінізації економіки і зменшення потреби в прямих бюджетних видатках внаслідок децентралізації фінансування відповідних завдань. На нашу думку, пріоритетними напрямками такої політики мають бути:

1) оптимізація ефективності фінансування завдань, які належать до сфери компетенції держави та місцевої влади: житлово-комунальної сфери, медичного обслуговування, інформаційного забезпечення тощо, шляхом залучення до їхнього підприємного виконання на тендерній основі приватних компаній та суб'єктів підприємництва;

2) розвиток страхових механізмів пенсійного забезпечення, медичного обслуговування, страхових принципів фінансування отримання вищої та спеціальної освіти тощо;

3) заохочення комерційного кредитування суб'єктів господарської діяльності, насамперед, тих, які сьогодні обґрунтовано отримують державну фінансову підтримку у вигляді податкових та інших пільг, субсидій, дотацій тощо;

4) заохочення розвитку механізмів випуску корпоративних облігацій, розрахованих як на внутрішній, так і на зовнішній ринки;

5) цілеспрямований розвиток інститутів та інструментів фондового ринку, в тому числі – підтримка первинної емісії цільових інвестиційних цінних паперів. [2, с. 409]

Напрями ефективного наповнення доходної частини Державного бюджету:

1) Ввести законодавчо правила, згідно з якими відділити величину змін у проект бюджету, які можуть вносити депутати при його проходженні в Верховній Раді України, рамками корекції статей та об'ємів постатейних видатків без збільшення їх загальних об'ємів, без зміни рівня бюджетного дефіциту, ставок податків, зборів до бюджету та відрухувань.

2) Пришвидшити реалізацію адміністративної реформи з метою скорочення бюджетних витрат на утримання виконавчої влади за рахунок оптимізації структури і функцій державного апарату.

3) Визначити і закріпити за окремими міністерствами і відомствами функції стосовно виконання відповідних статей доходної частини бюджету і державних позабюджетних фондів і покласти на них відповідальність за їх наповнення в затверджених розмірах.

4) Міністерствам і відомствам при координації з боку Міністерства економіки і Національного агентства по управлінню державними корпоративними правами підготувати та реалізувати програми збільшення доходів на кожному державному підприємстві, а також на тих, які мають акції держави.

Об'єктивно передумовою забезпечення оптимальної збалансованості бюджету будь-якої країни є його реальне наповнення, в основі якого лежить економічне зростання. [2, с. 180-185].

Список використаних джерел

1. *Бюджетна система України та Євросоюзу: монографія* / [С.О. Булгакова, О.І. Барановський, Г.В. Кучер та ін.]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – К.: Київський національний торговельно-економічний університет, 2009. – 409 с.

2. Ганіч А.Є. *Суть державного бюджету та його вплив на соціально-економічний розвиток України* / А.Є. Ганіч // *Науковий вісник НЛТУ України*. – 2010. – Вип. 20.6. – С. 180-185.

Олег КОВАЛЬ
науковий керівник
к.е.н, доц. Данилишин В.І.
ІФННІМ ТНЕУ

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПЛАНУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ В КОНТЕКСТІ МІНІМІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОГО ДЕФІЦИТУ

На сьогодні Україна знаходиться в дуже складних умовах економічного розвитку. Затягування урядом проведення реформ призвело до суттєвих змін в політичній, економічній та соціальній сферах. Уданих ситуації назрілим було та залишається питання планування державного бюджету. Зокрема це торкається бюджетного процесу України.

Під бюджетним дефіцитом розуміють фінансове явище, яке необов'язково ставиться до класу надзвичайних подій. У теперішньому світі немає країни, яка в ті або інші періоди часу своєї історії не наштовхнулася б із дефіцитом бюджету. Проте якість самого бюджетного дефіциту є різною [1]:

1) дефіцит може виникати у зв'язку із необхідністю втілення великих вкладень держави в економічний розвиток;

2) дефіцити появляються як наслідок надзвичайних подій (великомасштабних стихійних лих, війни тощо), коли загальних запасів стає недостатньо;

3) дефіцит може відображувати кризові явища у економічному розвитку держави, неефективність кредитно-фінансових зв'язків, неспроможність уряду тримати під контролем фінансову ситуацію у державі.

Відзначимо, що існування дефіциту державного бюджету потребує постійного пошуку напрямів його подолання, та в ідеалі, збалансування витрат і доходів бюджету держави. Визначені заходи країни в даному напрямку можуть бути різноманітними, проте в результаті зводяться до формування можливостей збільшення доходів і зменшення витратків бюджету. Для досягнення даної мети необхідним є [2]:

1) удосконалення податкової системи;

- 2) посилення відповідальності суб'єктів господарювання;
- 3) удосконалення інструментів притягнення до інвестиційної сфери власних заощаджень населення;
- 4) забезпечення фінансової підтримки середнього і малого бізнесу;
- 5) запровадження жорсткого режиму економії коштів державного бюджету;
- 6) перехід від фінансування до системи надання субвенцій, інвестиційних позик, субсидій суб'єктам господарювання;
- 7) запровадження науково-обгрунтованої системи прогнозування показників.

Водночас в контексті мінімізації бюджетного дефіциту є першочергова потреба в проведенні структурних перетворень в сфері соціального забезпечення. Пошук напрямів покращення фінансування соціальної сфери необхідно здійснювати поряд із гарантією бережливого та економного витрачання наявних бюджетних коштів.

На нашу думку, для усунення суперечностей та невизначеностей в нормативно-правовому забезпеченні бюджетного планування в контексті мінімізації бюджетного дефіциту необхідно:

- 1) провести інвентаризацію усіх затверджених нормативних та законодавчих актів щодо планування і використання бюджетних ресурсів та проводити контроль за ними, переглядати їх, систематизувати і розробляти зміни;
- 2) створити єдину нормативну базу видатків бюджетних установ в розрізі окремої сфери як обов'язкової для планування та затвердження як державного, так і бюджетів місцевих рівнів.

Підсумовуючи вищенаведене, можна зробити висновок, що впровадження, затвердження та дотримання нормативних положень має важливе значення для покращення бюджетного планування бюджету держави в контексті мінімізації бюджетного дефіциту.

Список використаних джерел

1. Десєва Н.М. *Стабільність і ефективність бюджетного процесу.* // *Фінанси України.* -2014. -№5.
2. Кравченко В.І. *Державні фінанси України: Навчальний посібник.* – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2013.